

Університет менеджменту освіти
Національної академії педагогічних наук України
Всеукраїнська громадська організація
«Арт-терапевтична асоціація»

ПРОСТІР АРТ-ТЕРАПІЇ

**Збірник наукових праць
Випуск 1 (29)**

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації КВ № 17048-5818ПР від 02.02.2010

Арт-терапевтична
АСОЦІАЦІЯ

Київ – 2021

ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПРОСТОРИ ЗАСТОСУВАННЯ АРТТЕРАПІЇ

УДК 159.9.316+23

ВІЗУАЛЬНО-НАРАТИВНІ ЗАСОБИ МЕДІАТВОРЧОСТІ: БЛОГЕРСТВО ЯК ВИД МЕДІА-АРТТЕРАПІЇ

Вознесенська Олена,

*кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник
Інституту соціальної та політичної психології НАПН України,
членкиня Ради правління ГС «Національна психологічна асоціація»,
президент ВГО «Арт-терапевтична асоціація» (Київ)*

ART VITAMINS FROM THE ART THERAPEUTIC ASSOCIATION: PSYCHOLOGICAL ASSISTANCE PROJECT

Voznesenska Olena,

*PhD in Psychology, Senior Staff Researcher,
Institute of Social and Political Psychology NAES of Ukraine,
Member of Board of Directors National Psychological Association,
President of Ukrainian Art-therapy Association, (Kyiv, Ukraine)*

Зміни інформаційно-комунікаційних технологій в бік поширення медіатворчості користувачів сприяють розвитку медіа-арттерапії. В статті проаналізовано блогерство як вид медіатворчості: його особливості, види, функції, психотерапевтичні ефекти. Наголошено на важливості розгляду блогу та блогерства як виду комунікації, форми дискурсу, інструменту побудови ідентичності, способу рефлексії, наративу як результату. Наголошено на такій особливості ведення блогів як перетин приватного та суспільного. Серед функцій блогу виділено: комунікація, розваги, творчість, рефлексія, самовираження, саморозвиток, самоідентифікація, соціальна активність та отримання підтримки. Детально розглянуто позитивні аспекти, пов'язані з веденням блогу: отримання задоволення від творчості як процесу, зворотного зв'язку, наближення до ідеалу Я, передачі інформації, відчуття «корисності»; самовдосконалення, відчуття досягнення, успіху; самовираження (від застосування різних творчих модальностей до охоплення величезної аудиторії) і самоактуалізація; емоційна підтримка, підвищення самооцінки блогера, віри у власні сили, розширення комунікативних можливостей. Проаналізовано переваги блогерства як форми медіа-арттерапії: можливість творчої експресії, звичність та доступність сучасних медіазасобів, полегшення встановлення контакту, отримання емоційної підтримки, прийняття, визнання цінності та значущості, формування відчуття «Ми», групова ідентифікація, відчуття приналежності до групи. Зазначено, що блогерство як форма медіа-арттерапії може стати засобом саморегуляції та зниження стресу, засобом нарощування соціаль-

ного капіталу та соціальної підтримки в складних життєвих обставинах, інструментом розвитку та підвищення самооцінки, встановлення і підтримки контактів та розвитку комунікаційної сфери людини. Використання ведення блогу в педагогіці підвищуватиме загальний рівень медіакультури дітей та молоді і сприятиме становленню творчої соціально активної особистості, формуванню її ідентичності та пізнанню себе, розвиватиме рефлексію, спонтанність та комунікабельність, сприятиме розвитку соціальних зв'язків, укріпленню психічного здоров'я та подоланню наслідків психотравматизації.

Ключові слова: медіатворчість, медіа-арттерапія, блог, блогерство, медіаосвіта.

Изменения информационно-коммуникационных технологий в сторону распространения медиатворчества пользователей способствуют развитию медиа-арт-терапии. В статье проанализировано блогерство как вид медиатворчества: его особенности, виды, функции, психотерапевтические эффекты. Подчеркнута важность рассмотрения блогерства как вида коммуникации, формы дискурса, инструмента построения идентичности, способа рефлексии, нарратива как результата. Отмечена такая особенность ведения блогов как пересечение частного и общественного. Среди функций блога выделено: коммуникация, развлечения, творчество, рефлексия, самовыражение, саморазвитие, самоидентификация, социальная активность и получение поддержки. Детально рассмотрены положительные аспекты, связанные с ведением блога: получение удовольствия от творчества как процесса, обратной связи, приближение к идеалу Я, передача информации, ощущение «полезности»; самосовершенствование; ощущение достижения, успеха; самовыражение (от применения различных творческих модальностей до охвата огромной аудитории) и самореализация; эмоциональная поддержка, повышение самооценки блогера, веры в собственные силы, расширение коммуникативных возможностей. Проанализированы преимущества блогерства как формы медиа-арт-терапии: возможность творческой экспрессии, привычность и доступность современных медиа-средств, облегчение установления контакта, получение эмоциональной поддержки, принятия, признания ценности и значимости, формирование чувства «Мы», групповая идентификация, чувство принадлежности к группе. Отмечено, что блогерство как форма медиа-арт-терапии может стать средством саморегуляции и снижения стресса, средством наращивания социального капитала и социальной поддержки в сложных жизненных обстоятельствах, инструментом развития и повышения самооценки, установления и поддержания контактов и развития коммуникационной сферы человека. Использование ведения блога в педагогике будет повышать общий уровень медиакультуры детей и молодежи и способствовать становлению творческой социально

її ідентичності та пізнанню себе, розвиватиме рефлексію, спонтанність та комунікабельність, сприятиме розвитку соціальних зв'язків, укріпленню психічного здоров'я та подоланню наслідків психотравматизації. Адже підлітки можуть реалізувати в особистому блозі прагнення до індивідуалізації, самоствердження та самореалізації, діти – розвивати здатність до співпраці та консолідації, певна закритість в емоційно значущих питаннях може бути подолана за допомогою музичних блогів, естетичні почуття допоможе розвивати фотоблог, текстові блоги стануть в нагоді під час формування соціальної зрілості та здатностей до аналізу. Використовуючи медійні психотехнології в процесі створення власних медіа-текстів, учні на практиці краще розуміють як сутність принципів масової медіакультури з середини, так і її вплив на психологію сприймання, на свідомість споживача.

Висновки. Блоггерство як вид діяльності є справжньою медіа-творчістю і може застосовуватися в медіа-арттерапії. Ми визначаємо блоггерство як творчу медіаактивність (візуальну, аудіальну, наративну чи змішану за модальністю). Позитивними ефектами ведення блогу є задоволення від наближення до ідеалу Я, передачі інформації іншим, відчуття власної корисності та зворотного зв'язку, і просто від творчості як процесу; розвиток та самовдосконалення автора блогу, відчуття досягнення, успіху, самовираження та самореалізація, отримання емоційної підтримки блогером, підвищення його самооцінки, віри у власні сили, розширення можливостей контактування. Перевагами застосування блоггерства в терапевтичному процесі можливість творчої експресії, звичність та доступність сучасних медіазасобів, полегшення встановлення контакту, отримання емоційної підтримки, відчуття приналежності до групи.

Блоггерство як форма медіа-арттерапії може стати засобом саморегуляції та зниження стресу, засобом нарощування соціального капіталу та соціальної підтримки в складних життєвих обставинах, інструментом розвитку та підвищення самооцінки, встановлення та підтримки контактів та розвитку комунікаційної сфери людини.

Окремої уваги потребує вивчення тенденцій супротиву в застосуванні блоггерства в терапевтичному процесі як з боку клієнта, так й, можливо, з боку арттерапевта.

Література:

1. Вознесенська О.Л. Медіа-активність як фактор становлення особистості сучасного студента. *Генеза буття особистості*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 грудня 2011 року). Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2011. Том 2. С. 18-25.

2. Вознесенська О.Л. *Медіа-арттерапія як засіб подолання наслідків і профілактики психотравми: практичний посібник*. Київ: ФОП Назаренко Т.В., 2020, 124 с., вид. 2е: стереотипне, ISBN 978-966-97485-3-9.

3. Горошко Е. И. Коммуникативная виртуальная идентичность: гендерный анализ. *Филологические заметки*: Пермь, Скопье, Любляна, Загреб, 2009. Перм. Гос. Ун-т., Вып. 7, Ч. 2, 93-105. URL: <http://www.textology.ru/article.aspx?ald=221> (дата звернення 6.07.2019)

4. Горошко Е.И. Лингвистика Интернета: формирование дисциплинарной парадигмы. 2007. URL: <http://www.textology.ru/article.aspx?ald=76>. 2007 (дата звернення 14.01.2019).

5. *Енциклопедичний словник з арт-терапії* / О. Л. Вознесенська, О. М. Скар, О. А. Бреусенко-Кузнецов, О. О. Деркач, Л. В. Мова та ін. ; за заг. наук. ред. О. Л. Вознесенської, О. М. Скар. – К. : Видавець ФОП Назаренко Т. В., 2017. – 312 с.

6. Зайцева Ю.Е. Роль ведения интернет-дневника в становлении индивидуальности. В *Личность и межличностное взаимодействие в сети Internet*. Под ред. Волохонского В.Л., Зайцевой Ю.Е., Соколова М.М. С.-Петербург: СПбГУ, 2007. С. 103 –116.

7. *Ханзі Фрайнахт: Що таке метамодернізм?* / переклад Krolikowski Art. URL: <https://biggggidea.com/practices/hanzi-frajnaht-scho-take-metamodernizm/>

8. Freinacht, H. *The Listening Society: A Metamodern Guide to Politics, Book One (Metamodern Guides)*. Metamoderna ApS, 2017. Volume 1. 414 pp.

9. Gurak, L.J., Antonijevic S. The Psychology of Blogging: You, Me, and Everyone. *American Behavioral Scientist*, 2008. Vol. 52/ P. 60. DOI: 10.1177/0002764208321341 <http://abs.sagepub.com/cgi/content/abstract/52/1/60>. URL: https://www.researchgate.net/publication/258122844_The_Psychology_of_Blogging_You_Me_and_Everyone_in_Between (дата звернення: 17.10.2020).

10. Novotney A. Blogging for mental health. *American Psychological Association*, 2014. URL: https://www.apa.org/monitor/2014/06/blogging?fbclid=IwAR2NU1Y80Xgv26Nw6_7VCLEP8AAVwnPZD5ROcdCzohC85TW1BLmv-Qz9Wus (дата звернення: 6.09.2020).

11. Seiter, C. *The Psychology of Social Media: Why We Like, Comment, and Share Online*. 2016 URL: https://buffer.com/resources/psychology-of-social-media/?fbclid=IwAR11C_YktnzqDMgI7PGf0genjgEJdWY8QRSdzUZS0dXtID-nmVo50Xtrw2E (дата звернення: 6.09.2020).

ЗМІСТ

Простір арттерапії: арттерапії: у танці життя (Скнар О.)..... 3

ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПРОСТОРИ ЗАСТОСУВАННЯ АРТТЕРАПІЇ

Вознесенська О. Візуально-нарративні засоби медіаторності: блогерство як вид медіа-арттерапії	4
Молчанова О. Психологічні підходи до використання символів та символ кола як арттерапевтичний чинник зцілення особистості.....	18
Назаревич В. Профілактика остракізації методами групового малюнку в освітньому середовищі.....	28
Подкоритова Л. Розквас В. Психологічна корекція страхів у дітей молодшого шкільного віку за допомогою арттерапії.....	45
Скнар О. Засоби арттерапії як інструмент налагодження взаємодії в сім'ї.....	74

ПРАКТИКА АРТТЕРАПІЇ, АВТОРСЬКІ МЕТОДИКИ ТА КЛІНІЧНІ ВИПАДКИ

Івченко Г. Формування резильєнтності у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами арттерапії	90
Кравченко Г., Краснов В., Костюк О. Трансформація індивідуального досвіду через рефреймінг контексту в арттерапевтичному просторі (Методика «Килим»)	98
Назаревич В., Матухно Є. Казкотерапія в умовах пандемічної реальності як форма контролю страху.....	108

Простір арт-терапії : [Зб. наук. праць] / УМО, 2021, ВГО «Арт-терапевтична асоціація», 2021; [Редкол.: Лушин П.В. та ін.]. – К. : Золоті ворота, 2021. – Вип. 1 (29). – 124 с.

У статтях збірника розкрито сутність арттерапії як специфічного виду психотерапевтичного діяння, окреслено сучасний досвід розвитку арттерапевтичної практики та властивого арттерапії бачення людини і світу. Збірник підготовано за матеріалами XVIII Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції *«Простір арттерапії: мистецтво стосунків у танці життя»*, яку було проведено 18-19 червня 2021р. у Києві.

Для практичних психологів, психотерапевтів, соціальних працівників, спеціалістів суміжних наук, викладачів та студентів.

В статтях збірника раскрыта сутність арт-терапии как специфического вида психотерапевтического действа, представлен современный опыт развития арт-терапевтической практики и свойственного арт-терапии видения человека и мира. Сборник подготовлен по материалам XVIII Международной междисциплинарной научно-практической конференции *«Пространство арт-терапии: искусство отношений в танце жизни»*, состоявшегося 18-19 июня 2021 г. в Киеве. Для практических психологов, психотерапевтов, социальных работников, специалистов смежных наук, преподавателей и студентов.

The articles collected in the Annual are devoted to specifics of art-therapy as a kind of psychotherapy. Contemporary experience of art-therapeutic practice development is narrowed. Art-therapeutic concept of human being and world is enlightened in the Annual. The Annual collects the papers presented the materials of XVIII International Interdisciplinary Scientific and Practical Conference *«Art-therapeutic space: the art of relationships in the dance of life»*, which was organized by «Art-therapeutic association» on June 18-19, 2021, in Kyiv.

For psychologists, psychotherapists, social workers, experts in adjacent sciences, teachers and students.

